

KOMUNIKÉ ZO XVII. MEDZINÁRODNEJ PORADY REDAKTOROV FILOZOFICKÝCH A SOCIOLOGICKÝCH ČASOPISOV SOCIALISTICKÝCH KRAJÍN

V súlade s Programom mnohostrannej spolupráce akadémií vied socialistických krajín sa v dňoch 24.—28. októbra 1983 konala v Československu v Smoleniciach XVII. medzinárodná porada redaktorov filozofických a sociologických časopisov socialistických krajín.

Na porade sa zúčastnili tieto delegácie: delegácia Bulharskej ľudovej republiky, Maďarskej ľudovej republiky, Nemeckej demokratickej republiky, Rumunskej socialistickej republiky, Zväzu sovietskych socialistických republík, Československej socialistickej republiky.

Účastníkov XVII. porady privítal vedecký tajomník Prezídia Slovenskej akadémie vied člen korešpondent SAV V. Mikuláš. Hlavný referát *Miesto a úlohy filozofických a sociologických časopisov v súčasnom ideologickom boji* predniesol podpredseda Slovenskej akadémie vied akademik V. Cirbes. Vo svojom referáte zdôraznil, že systematická a tvorivá ideologická práca je najdôležitejšou neoddeliteľnou súčasťou boja za uskutočnenie historického poslania robotníckej triedy. Etapa budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti a jej zdokonaľovanie kladie pre ideologickú prácu nové veľké a neľahké úlohy. V ideologickej oblasti spoločenského života majú dôležité miesto spoločenské vedy, konkrétne marxisticko-leninská filozofia a sociológia, ktorých tvorivé rozvíjanie má pomáhať zvyšovať efektívnosť foriem a metód ideologickej a politicko-výchovnej práce. Efektívnosť, operatívnosť a konkrétnosť ideologickej práce závisí v podmienkach budovania

a zdokonaľovania rozvinutého socializmu v rozhodujúcej miere od teoretickej úrovne, na ktorej spoločenské vedy odhaľujú podstatu danej etapy vývinu socializmu, od úrovne filozofickej a sociologickej interpretácie súčasných výdobytkov vedy a technického pokroku. Aktívnosť spoločenských vied v ideologickej oblasti je neoddeliteľnou súčasťou ich úzkeho spojenia s politikou strany, s praxou budovania socializmu, s medzinárodným robotníckym hnutím. Filozofické a sociologické časopisy preto musia zohrať iniciatívnu úlohu v nastoľovaní a riešení najdôležitejších ideovo-teoretických problémov. Musia prístupnou a presvedčivou formou odhaľovať pravdu o socializme, o jeho humánnej a mierovej podstate; musia pomáhať hlbšie rozpracovať marxisticko-leninské chápanie vojny a mieru, kritiku buržoázných koncepcií vojny a mieru; musia odhaľovať triedne zdroje a triednu funkciu obnovovaných starých variantov buržoázných filozofických a sociologických koncepcií a vo väčšej miere stimulovať tvorivé rozvíjanie marxisticko-leninského filozofického a sociologického myslenia.

Referát V. Cirbesa vzbudil veľký záujem a bol vhodným teoretickým základom pre diskusiu, ktorá sa rozvinula na zasadnutí. V rámci diskusie boli v centre pozornosti tieto otázky:

1. hlavné zvláštnosti ideologického boja v súčasnosti, úloha spoločenských a prírodných vied v tomto boji, konkrétne proti rôznym formám iracionalizmu a mystiky;

2. zhrnutie činnosti redakcií časopisov v súvislosti s jubileom K. Mar-

xa, ako aj v súvislosti s Medzinárodným filozofickým, sociologickým a politologickým kongresom, ktoré sa nedávno uskutočnili;

3. základné úlohy časopisov v zdokonaľovaní ideologickej práce medzi pracujúcimi v socialistických krajinách, konkrétne medzi mládežou;

4. zdôvodnenie a rozpracovanie nových foriem dialógu medzi marxistami a pokrokovými silami v buržoáznych krajinách, predovšetkým z hľadiska humanistického riešenia globálnych problémov súčasnosti;

5. úlohy, vyplývajúce z rozširovania kontaktov s filozofmi a vedcami z oblasti spoločenským vied v rozvojových krajinách.

Predstavitelia delegácií všetkých krajín, ktoré sa na XVII. porade zúčastnili, predniesli konkrétne, konštruktívne a perspektívne návrhy na zvýšenie účinnosti výsledkov práce filozofov a sociológov. Nová medzinárodná situácia si nájstojivo žiada ešte hlbšie analyzovať základné tendencie a hybné sily rozvoja ľudskej spoločnosti a nájsť správne odpovede na otázky, ktoré dnes stoja pred celým ľudstvom. V súlade s ústrednou témou XVII. porady sa na zasadnutí sociologickej sekcie zdôrazňovalo, že sociologické časopisy sa v súčasnom ideologickom boji musia sústrediť na vysvetľovanie kľúčových problémov, predovšetkým globálnych problémov vojny a mieru, otázok socialistického internacionalizmu a sociálnych hybných síl intenzifikácie socialistickej ekonomiky. Táto orientácia si vyžaduje spoluprácu s ekonomickými vedami, vyžaduje venovať viac pozornosti sociálno-psychologickým aspektom ideologického boja. V podmienkach mimoriadne zostreného ideologického boja nadobúda osobitnú dôležitosť ďalšie upevňovanie tvorivej spolupráce medzi redakciami filozofických a sociologic-

kých časopisov a zvyšovanie kvality a efektívnosti ich práce.

Na XVII. porade sa konštatovalo, že komuniké, ktoré sa prijalo na predchádzajúcej porade v Berlíne v základných a hlavných smeroch redakcie filozofických a sociologických časopisov splnil.

Na XVII. porade sa rokovalo o spolupráci medzi filozofickými a sociologickými časopismi a boli prijaté konkrétne opatrenia na rozšírenie tejto spolupráce.

1. V záujme zabezpečenia efektívnejšieho spojenia medzi teoretickými otázkami marxisticko-leninskej filozofie, prejednávanými na XVII. porade a praktickou organizáciou spolupráce časopisov a filozofov zúčastnených krajín, je potrebné, aby redakcia, ktorá je usporiadateľom porady, včas rozpracovala návrhy s uvedením presnej témy porady. Redakcii, ktorá je usporiadateľom porady, sa doporučuje pripojiť k uvedenej téme pracovný materiál a dopredu ho rozoslať účastníkom, aby sa mohli pripraviť na diskusiu.

2. Účastníci porady doporučujú okrem každoročnej porady redaktorov filozofických a sociologických časopisov organizovať aj dvojstranné stretnutia a výmeny medzi redakciami časopisov podľa vzájomného dohovoru. Ďalšia, XVIII. porada sa uskutoční v Maďarsku na jeseň r. 1984. Témou porady je *Úloha socialistickej spoločnosti v historickom rozvoji ľudstva*. V súvislosti s jubileom G. Lukácsa sa má uskutočniť v rámci porady zvlášťne zasadnutie, venované analýze filozofického dedičstva G. Lukácsa.

3. Účastníci porady pokladajú za nevyhnutné pokračovať vo vydávaní tematických čísel filozofických a sociologických časopisov. *Deutsche Zeitschrift für Philosophie* má v úmysle vydať v r. 1984 medzinárodné číslo časopisu s témou *Vzájomná súvislosť*

medzi vedeckotechnickým, spoločenským a kultúrnym pokrokom. Účastníci porady pokladajú za dôležité organizovanie medzinárodných Okrúhlych stolov, zvolávaných z iniciatívy redakcií jednotlivých časopisov. Požiadať redakciu *Voprosov filosofii* aby usporiadala v r. 1984 Okrúhly stôl na tému *Sociálno-filozofické problémy boja za mier a sociálny pokrok* a pozvala naň na účet Akadémie vied ZSSR dvoch predstaviteľov z každej socialistickej krajiny.

4. Redakcie časopisov sa budú snažiť všemožne zlepšovať vzájomnú informovanosť o nových knihách z oblasti filozofie a sociológie prostredníctvom vypracovávania prehľadov literatúry, recenzií a anotácií alebo zoznamov titulov, ktoré vyšli. Je rovnako potrebné uskutočňovať výmenu informácií formou prehľadov alebo krátkych konspektov z najdôležitejších teoretických diskusií, ktoré prebiehajú na stránkach časopisov ako aj z výsledkov týchto diskusií.

5. Účastníci porady pokladajú za účelné, aby každý časopis priemerne každých päť rokov vypracoval jeden až dva prehľady o výsledkoch výskumného rozpracovania najaktuálnejšej problematiky, o dôležitých teoretických a ideologických diskusiách, ktoré prebehli alebo prebiehajú vo filozofickom a sociologickom živote socialistických krajín. Je nevyhnutné, aby sa na poradách venovalo viac času vzájomnému oboznámeniu sa jeho účastníkov s najvýznamnejšími publikáciami, uverejnenými na stránkach časopisov, ako aj s rôznymi formami práce pri príprave materiálov na publikovanie.

Na XVII. porade bol prednesený rad perspektívnych návrhov: snažiť sa zabezpečiť 1. aby sa na porade zúčastňovali predstavitelia ďalších socialistických krajín (Mongolsko, Vietnam, Kuba a ďal.), ktoré sa na pora-

dách zatiaľ nezúčastňovali pravidelne;

2. pravidelné vydávanie medzinárodných čísel časopisov na pôde jednej z redakcií s uverejňovaním prevažne takých statí, ktoré poskytujú prehľad o stave riešenia problémov;

3. aby sa v budúcnosti v rámci mnohostrannej spolupráce socialistických krajín začal vydávať medzinárodný filozofický a sociologický časopis.

Účastníci XVII. porady sa rozhodli prerokovať tieto návrhy na budúcej porade po konzultácii zo zodpovednými orgánmi každej zo zúčastnených krajín.

V procese ďalšieho zdokonaľovania vedeckej a ideologickej práce bude mať významnú úlohu budúci XI. svetový sociologický kongres. Na porade predstaviteľov sociologických časopisov sa prijali tieto odporúčenia:

1. Stanoviť tému XI. svetového sociologického kongresu ako tému zasadnutia sociologickej sekcie na XVII. medzinárodnej porade redaktorov filozofických a sociologických časopisov, ktorá sa uskutoční r. 1984 v Budapešti.

2. Na základe spoločného úsilia redakcií pripraviť k XI. svetovému sociologickému kongresu publikáciu o rozvoji sociológie v socialistických krajinách. Na jej prípravu využiť Okrúhly stôl Medzinárodnej varnianskej sociologickej školy, ktorá sa uskutoční r. 1985 v Moskve.

Účastníci XVII. porady konštatovali pri hodnotení výsledkov práce, že spolupráca medzi filozofickými a sociologickými časopismi sa rozvíja úspešne, aj keď niektoré plány sa zatiaľ nepodarilo úplne realizovať. Skúsenosti ukázali, že niektoré konkrétne problémy treba riešiť na úrovni dvojstrannej spolupráce.

Vedúcich delegácií prijal tajomník ÚV KSS s. E. Pezlár. Všetci účastníci

porady vyjadrili svoje úprimné poďakovanie redakciám časopisov *Filozofia* a *Sociológia*, Slovenskej a Československej akadémii vied a ÚV KSS za dobrú organizáciu XVII. porady, ktorá umožnila jej úspešnú prácu.

PROTOKOL PODPÍSALI:

Za Bulharskú ľudovú republiku I. Kalajkov
Za Maďarskú ľudovú republiku F. L. Lendvai
Za Nemeckú demokratickú republiku G. Klimaszewski
Za Poľskú ľudovú republiku M. Hempolinski
Za Rumunskú socialistickú republiku I. Iordachel
Za Zväz sovietskych socialistických republík V. S. Semjonov
Za Československú socialistickú republiku V. Cirbes

Bratislava — Smolenice
28. októbra 1983

Zoznam účastníkov 17. medzinárodnej porady hlavných redaktorov filozofických a sociologických časopisov socialistických krajín

Bulharská ľudová republika

prof. dr. Euben Nikolov (hlavný redaktor časopisu *Sociologičeski problemi*)
prof. dr. Ivan Kalajkov (hlavný redaktor časopisu *Filosofska misl*)
dr. Radi Vasilev (člen redakčnej rady časopisu *Filosofska misl*)

Maďarská ľudová republika

dr. Ferenc L. Lendvai (hlavný redaktor časopisu *Magyar Filozófiai Szemle*)
prof. dr. Elmér Kéri (člen redakčnej rady časopisu *Magyar Filozófiai Szemle*)

Nemecká demokratická republika

dr. Günther Klimaszewski (hlavný redaktor časopisu *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*)
dr. Wolfgang Blumenthal (zást. hlavného redaktora časopisu *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*)
doc. dr. Albrecht Kretschmar (Akadémia spoločenských vied pri ÚV SED v Berlíne, Ústav marxisticko-leninskej sociológie)

Poľská ľudová republika

prof. dr. Michał Hempolinski (hlavný redaktor časopisu *Studia Filozoficzne*)
prof. dr. Tadeusz M. Jaroszewski (hlavný redaktor časopisu *Człowiek i Światopogląd*)
prof. dr. Józef Borgosz (člen redakčnej rady časopisov *Studia Filozoficzne* a *Dialectics and Humanism*)
prof. dr. Leon Gumański (hlavný redaktor časopisu *Ruch Filozoficzny*)

Rumunská socialistická republika

prof. dr. Ion Iordachel (hlavný redaktor časopisu *Viitorul Social*)
Ioana Boja (zodp. tajomníčka redakčnej rady časopisu *Viitorul Social*)

Zväz sovietskych socialistických republík

prof. dr. V. S. Semionov (hlavný redaktor časopisu *Voprosy filosofii*)
prof. dr. V. S. Gott (hlavný redaktor časopisu *Filosofskie nauki*)
čl. kor. AV ZSSR I. T. Frolov (predseda Vedeckej rady Prezídia AV ZSSR pre filozofické a sociologické problémy vedy a techniky, člen redakčnej rady časopisu *Voprosy filosofii*)
doc. dr. V. N. Ševčenko (zást. hlavného redaktora časopisu *Filosofskie nauki*)
prof. dr. F. R. Filippov (zást. hlavného redaktora časopisu *Sociologičeskie issledovanija*)
prof. dr. V. F. Glagolev (zást. hlavného redaktora časopisu *Naučnyj komunizm*)

Československá socialistická republika
akademik Vladimír Cirbes (hlavný redaktor časopisu *Filozofia*)
doc. ing. Vlastislav Bauch (hlavný redaktor časopisu *Sociológia*)
prof. dr. Jakub Netopilík (hlavný redaktor časopisu *Filozofický časopis*)
prof. dr. Karel Rychtařík (hlavný redaktor časopisu *Sociologický časopis*)
dr. Dalimír Hajko (zást. hlavného redaktora časopisu *Filozofia*)
dr. Róbert Roško (zást. hlavného redaktora časopisu *Sociológia*)
dr. Ladislav Macháček (zást. hlavného redaktora časopisu *Sociológia*)
doc. dr. Vladimír Mlíkovský (zást. hlavného redaktora časopisu *Filozofický časopis*)

dr. František Charvát (člen redakčnej rady časopisov *Filozofický časopis* a *Sociologický časopis*)

čl. kor. ČSAV Jaroslav Kohout (člen redakčnej rady časopisu *Sociologický časopis*, predseda Československej sociologickej spoločnosti)

doc. ing. František Zich (člen redakčnej rady časopisu *Sociologický časopis*)

čl. kor. SAV Ján Bodnár (člen redakčnej rady časopisu *Filozofia*)

prof. Lev Hanzel (člen redakčnej rady časopisu *Filozofia*)

prof. dr. Milan Zigo (člen redakčnej rady časopisu *Filozofia*)